

*Araştırma Makalesi / Research Article*DOI: <http://dx.doi.org/10.29064/ijma.1132168>

Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma*

Erkan Perktas¹¹ Dr.Öğr.Üyesi, Adıyaman Üniversitesi, Adıyaman, Türkiye / eperktas@adiyaman.edu.tr.

Özet: Ülke ekonomilerinin olmazsa olmaz yapı taşlarından olan girişimcilerin önemi her geçen gün artmaktadır. Bu doğrultuda üniversiteler vermiş oldukları eğitim ile sürece değerli katkılar sunmaktadır. Üniversite öğrencileri potansiyel birer girişimci adayı olarak değerlendirilebilir. Bu çalışma, üniversitelerin önlisans programlarında öğrenim görmekte olan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Nicel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, açıklayıcı araştırma tekniğinden yararlanılmıştır. Veri toplamak üzere anket yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizi için SPSS 22.00 istatistik analiz programı kullanılmıştır. Elde edilen verilere keşfedici faktör analizi, güvenilirlik analizi, frekans analizi, bağımsız örneklem t testi ve tek yönlü varyans analizleri uygulanmıştır. Araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, demografik değişkenler açısından girişimcilik eğilimi alt boyutlarının (özgüven, kontrol odağı, fırsatları kullanma, yenilikçilik, risk alma, başarıma arzusu), katılımcıların girişimcilik eğilimi üzerine anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmadığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, Girişimcilik Eğilimi, Önlisans Öğrencileri.

JEL Sınıflandırması: M13, L26

ORCID¹: 0000-0003-3080-2808

Başvuru Tarihi: 17.06.2022

Kabul Tarihi: 12.09.2022

Bu Makaleye Atıf İçin: Perktas, E. (2022). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *International Journal of Management and Administration*, 6(12), 198-217.

A Research on Determining the Entrepreneurship Tendencies of Associate Degree Students

Erkan Perktas¹¹ Asst. Prof., Adıyaman University, Adıyaman, Türkiye / eperktas@adiyaman.edu.tr.

Abstract: The importance of entrepreneurs, which are indispensable building blocks of national economies, is increasing day by day. In this direction, universities provide valuable contributions to the process with the education they give. University students can be considered as potential entrepreneurs. This study is carried out to determine the entrepreneurial tendencies of students in associate degree programs of universities. The sample group of the research consists of students at Adıyaman University, Vocational School of Social Sciences. In this study, in which the quantitative research method is used, the explanatory research technique is utilized. Questionnaire method is used to collect data. SPSS 22.00 statistical analysis program is used for the analysis of the data. Exploratory factor analysis, reliability analysis, frequency analysis, independent sample t-test and one-way analysis of variance are applied to the obtained data. Considering the findings of the study, it is concluded that the sub-dimensions of entrepreneurial tendency (self-confidence, locus of control, using opportunities, innovativeness, risk taking, desire to succeed) in terms of demographic variables do not reveal a significant difference on the entrepreneurial tendency of the participants.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurial Tendency, Associate Degree Students.

JEL Classification: M13, L26

ORCID¹: 0000-0003-3080-2808

Received Date: 17.06.2022

Accepted Date: 12.09.2022

How to Cite this Article: Perktas, E. (2022). Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *International Journal of Management and Administration*, 6(12), 198-217.

* Adıyaman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu 14.03.2022 tarihli 238 no.lu kararınca araştırmanın etik yönden uygunluğu kabul edilmiştir.

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

This study is carried out in order to reveal the entrepreneurship tendencies (in terms of Self-Confidence, Locus of Control, Using Opportunities, Innovativeness, Risk Taking and Desire to Succeed) of the students at the associate degree programs of the Social Sciences Vocational School of Adıyaman University.

Research Questions

In the present study, the answers to the following questions are investigated: i) Does the gender variable have an effect on the entrepreneurial tendency? ii) Does the age variable have a significant effect on the entrepreneurial tendency? iii) Does the class variable have a significant effect on the entrepreneurial tendency?, iv) Does the variable of taking entrepreneurship course have a significant effect on entrepreneurship tendency? v) Does the variable of the department have a significant effect on the entrepreneurial tendency? vi) Does the living place variable have a significant effect on the entrepreneurial tendency? vii) Does the variable of the family's income status have a significant effect on the entrepreneurial tendency? viii) Does the profession variable of the family head have a significant effect on the entrepreneurial tendency?

Literature Review

One of the methods that can be used at the point of obtaining data is literature review. The literature review is carried out in order to build on the research to be done by revealing the previous studies on the researched subject. The results obtained can be reported in different formats (academic journal, book, thesis, paper, etc.). The most used scientific researches are the studies in peer-reviewed academic journals in which original research results are published (Gürbüz and Şahin, 2016: 58). In this study, it is tried to reach the articles in these journals, which are called primary sources, in order to reveal the entrepreneurship tendency of university students. While reviewing the literature, databases such as ULAKBİM, DergiPark and Google Scholar, which provide access to studies in the field of social sciences in our country, are used. In addition, academic books written on the subject of the research are also obtained.

Methodology

In this study, in which the quantitative research method is used, the explanatory research technique is used. Questionnaire method is used to collect data. The questionnaire form used in the study consists of two parts. In the first part, there are 8 questions to determine the demographic characteristics of the students participating in the survey. In the second part, the "Entrepreneurship for University Students" scale developed by Yılmaz and Sünbül (2009) for university students is used in order to reveal the entrepreneurial tendency of the participants. The sample group of the research consists of students studying at Adıyaman University, Vocational School of Social Sciences. In the 2021-2022 academic year, there are 1783 students enrolled in the Vocational School of Social Sciences. The number of students who enrolled and attended classes in the spring semester in which the research was conducted was 589. Within the scope of the research, 235 students participated in the survey conducted to collect data. SPSS 22.00 statistical analysis program is used for the analysis of the data. Exploratory factor analysis, reliability analysis, frequency analysis, independent sample t-test and one-way analysis of variance are applied to the obtained data.

Results and Conclusions

The importance of entrepreneurs, which are indispensable building blocks of national economies, is increasing day by day. In this direction, universities provide valuable contributions to the process with the education they give. Within the scope of the study, the tendencies of associate degree students to be entrepreneurs are investigated. Considering the findings of the study, it is concluded that the sub-dimensions of entrepreneurial tendency (self-confidence, locus of control, using opportunities, innovativeness, risk taking, desire to succeed) in terms of demographic variables do not reveal a significant difference on the entrepreneurial tendency of the participants. While the results of the study are similar to some studies in the literature, it was seen that they differ from the results of some studies.

GİRİŞ

İnsanoğlunun hayatta kalabilmek için farklı ürünlere ihtiyaç duyması ve zamanla bu ihtiyaçların çoğalmasıyla birlikte girişimcilik faaliyetlerinin ortaya çıktığı görülmektedir. Özellikle bu ihtiyaçları karşılamak için yapılması gereken üretim faaliyetlerinin çeşitli kavramlar adı altında iktisadi hayata girmesi, girişimcilik kavramının yapısal manada oluşup gelişmesine zemin hazırlamıştır (Perktaş, 2020:124). Girişimcilik kavramı yüzyıllar boyunca iktisat teorilerinde kendisine yer bulamamıştır. Girişimcilik, ancak 20. yy ile birlikte adından söz ettirmeye başlamıştır. 1776 yılında kaleme aldığı “Wealth of Nations” isimli eserinde Adam Smith kapitalizmi tanımlayarak, kapitalist ile girişimciyi birbirine bağlamıştır. Yine, Richard Cantillon tarafından isimlendirilen Fransızca “entreprende” ve İngilizce “entrepreneurship” kavramlarının literatüre girmesiyle birlikte girişimcilik tanımlarının gelişiminin başladığı görülmektedir (Gümüsoğlu ve Karaöz, 2014:99).

Girişimci, ortaya çıkması muhtemel riski üstlenerek üretim faktörlerini (emek, sermaye, doğal kaynak ve teknoloji) bir araya getirip, insan ihtiyacını karşılamaya yönelik mal ya da hizmetlerin üretimini gerçekleştiren kişidir. Girişimci, kâr elde etmek ve işletmeyi yönetmek gayesiyle işletmeyi kuran ve faaliyetlerini yürüten kişi olarak ta tanımlanabilir (Tekin, 2009:2). Yine girişimci, iktisadi kaynakların üretkenliği düşük alanlardan yüksek alanlara yönlendirilmesinde önemli bir aktördür. Diğer taraftan, atıl durumdaki üretim kaynaklarını farklı şekillerde bir araya getirerek kullanılmasını sağlayıp, üretimin artırılmasında da önemli bir rol icra etmektedir (Çöğürçü, 2016:66). Girişimcilik kavramı ise girişimcinin bir değer ortaya koymak gayesiyle fırsatları görerek bunları değerlendirmesi ve ortaya çıkan bu fırsatlardan yararlanmak için gerekli olan faaliyetlerin yerine getirilmesi sürecini kapsayan bir kavram olarak tanımlanabilir (Karcıoğlu ve Kaygın, 2013:3).

Kültürel, sosyal, ekonomik, psikolojik, teknolojik, demografik ve kişilik özelliklerin bir araya gelmesiyle gelişen girişimcilik, kişilerin yüksek derecede girişimcilik ruhuna ve motivasyonuna sahip olmaları ve bununla birlikte girişimcilik faaliyetlerini yerine getirmede de yüksek düzeyde gayret göstermelerini gerekli kılmaktadır. Bir girişimciyi harekete geçiren hususlar, almış olduğu eğitim, bu eğitimden yararlanabilme kabiliyeti, ailesi ve yaşadığı toplumda kendisine verilen imkânlar ile kaldırabileceği iş yüküne kadar olan bütün unsurlardır. Bu eğitim, genç bireylerin girişimsel tutum ve davranışları ile gelecekle ilgili arzu ve hayallerinin gelişmesinde oldukça önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır (Korkmaz, 2012:211).

Bu çalışma, Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini birtakım ekonomik ve sosyo- demografik değişkenlere göre incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada, öncelikli olarak girişimcilik eğilimi ve girişimcilik eğilimi bileşenlerine kavramsal olarak değinilmiştir. Sonrasında, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ortaya koymak amacıyla daha önce yapılmış çalışmalara yönelik ilgili literatür taramasına yer verilmiştir. Son olarak, araştırmanın materyal ve metot bölümünde çalışmanın modeli, hipotezleri, veri toplama aracı, evren ve örnekleme ile analiz yöntemine değinildikten sonra, çalışma elde edilen bulgular, sonuç ve tartışma kısmı ile sonlandırılmıştır.

2. GİRİŞİMCİLİK EĞİLİMİ

Girişimcilik eğilimi, en başta bireysel ve çevresel etkenlerin bir karması olarak, kişilerin kendilerini gerçekleştirme noktasındaki beklenti ve kararlılıklarının bir göstergesi olarak tanımlanabilir. Girişimcilik eğilimi, girişimcilikle ilgili eylemlerin bir parçası olmakla birlikte, risk alma, yenilik yapma, özerklik, fırsatları kullanma, proaktif davranma ve

rekabetçilik gibi temel unsurları içerisine alan bir bütün olarak da ifade edilebilir (Salik ve Kaygın, 2016:47). Girişimcilik eğilimi, bireyin girişimcilik yapma inancını ortaya koymaktadır. Bireyin ileriye yönelik vizyonu, ortaya çıkması muhtemel fırsatları belirleyerek onları değerlendirebileceğine yönelik inancı girişimcilik eğiliminde oldukça önemli bir yer teşkil etmektedir (Akpınar ve Alkış, 2019:349). Bu eğilim, davranış biçimi şeklinde doğuştan getirilmiş bir yetenek olsa da, önemli olan bu yeteneğin ortaya çıkarılması, geliştirilmesi ve yönlendirilmesidir. Girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında bazı faktörlerin etkili olduğu söylenebilir. Bu faktörler;

- Ülkenin genel siyasi, sosyal ve ekonomik yapısı,
- Çevresel ve bölgesel faktörler,
- Kişilikle ilgili özellikler,
- Genel ve mesleğe yönelik alınmış eğitim düzeyi.

İsmi geçen bu faktörler bireyde girişimcilik eğiliminin ortaya çıkmasında ve gelişmesinde önemli olan faktörlerdir. Ayrıca bu faktörler birbirlerini tamamlayan unsurlardır. Bu faktörler arasındaki genel ve mesleğe yönelik alınmış eğitim ile girişimciliğin geliştirilmesi ülkemiz açısından oldukça önemlidir. Verilen bu eğitim ve girişimciler sayesinde ülke kaynakları çok daha verimli kullanılabilir (Güreşçi, 2014:27).

Üniversitede öğrenim gören öğrenciler açısından girişimcilik eğilimine baktığımızda direkt olarak potansiyel girişimci kavramı ile karşılaşmamız mümkündür. Potansiyel girişimci kavramı da, bireylerin kendilerini girişimcilik davranışları gösterebilecek becerilere, özelliklere ve isteğe sahip olmasını tanımlamakta kullanılan bir kavramdır (Türkmen ve İşbilir, 2014:19).

Girişimcilik eğiliminin gelişmesinde önemli bir unsur olan eğitim faktörü, üniversitelerde eğitim gören gençlerin, girişimcilik ruhlarının gelişmesi ve girişimciliğe yönelmeleri üzerinde olumlu katkılar sağlamaktadır (Demir ve Demiryürek, 2018:170). Girişimcilik eğitimi, her şeyden önce kişilerin girişimsel davranış ve tutumlarının gelişmesinde oldukça önemli bir faktördür. Bu eğitim, başta üniversite öğrencilerinin tutumlarını şekillendirerek, geleceğe yönelik istek ve hayalleri üzerinde önemli etkiler meydana getirmesinden dolayı potansiyel girişimci adaylarının yetiştirilmesi ve geliştirilmesi açısından önemli bir ihtiyaç olarak görülmeye başlanmıştır (Akyurt, 2018:48).

2.1. Girişimcilik Eğiliminin Bileşenleri

Girişimciliğe yönelik yapılan çalışmalara yönelik ilgili literatür incelendiğinde, girişimcilik eğilimi bileşenlerinin bazılarının; özgüven, kontrol odağı, fırsatları kullanma, yenilikçilik, risk alma ve başarıya arzusu şeklinde olduğu görülecektir (Korkmaz, 2012:212-213, Hancıoğlu ve Tekin, 2018:226).

Özgüven

Özgüven, bireyin bir iş yaparken kendisine ait yeteneği değerlendirmesidir. Özgüveni yüksek olan bireyler, başarılarından geçen olaylara ilişkin sonuçların kendilerinin sahip olduğu yetenekler ve yerine getirmiş oldukları özel faaliyetlerin neticesinde şekillendiğine inandıkları için, girişimciliğe daha yatkın bireyler olarak değerlendirilebilir (Akyurt, 2018:47). Başarılı olmak isteyen girişimci ortaya koyduğu amaca ulaşmak için muhakkak kendisine güven duymalıdır. Girişimcilerin kendilerine olan bu özgüvenleri, sahip oldukları uzmanlık ve ilgi duydukları alanlar ile gelişme göstermektedir. Girişimciler, işletmelerin faaliyetlerinde başarı sağlamak ve bu başarıyı sürdürülebilir kılmak için muhakkak suretle kendilerine olan güveni geliştirmelidir. Böylece, işleri vaktinde yapmak, işletme için önemli olan bilgileri vakit kaybetmeden işletme bünyesine aktarmak ve işlerin başlangıçta planlandığı biçimde yerine

getirilmesi sağlanmış olacaktır (Korkmaz, 2012:213).

Özgüven, girişimciliği ölçen bir faktör olmanın yanında, muhtemel neticesi olarak da değerlendirilebilir. Girişimcilikle ilgili literatür incelendiğinde, girişimcilerin diğer bireylere nazaran çok yüksek seviyede özgüven sergiledikleri görülmektedir (Gürol ve Atsan, 2006:30). Özgüven, harekete geçmekle yakından ilişkilidir, bu sebeple özgüven, girişimcilerin davranış tercihlerini belirlemek, katlanma düzeylerini ölçmek ve yapacakları faaliyetleri öngörebilmek için kullanılan bir kavramdır (Chen vd., 1998:301).

Kontrol Odağı

Kontrol odağı, kişilerin bir olayın neticesini, şahsi kontrol veya anlayışlarının içerisinde ya da ilerisinde algılamalarıdır (İşcan ve Kaygın, 2011:446). Rotter'in 1954 yılında ortaya koyduğu kontrol odağı teorisi, içsel kontrol ve dışsal kontrol olarak iki biçimde açıklanmıştır. Kontrol odağı teorisi, içsel kontrol odağına haiz olan bireylerin kabiliyet ve gayretleri ile olayların neticelerini etkileyebileceklerini öne sürerken, dışsal kontrol odağına haiz olan bireylerin ise olayların neticelerini kendilerinin değiştireceğine değil, şans ve talih gibi dışsal faktörler tarafından belirleneceğini öne sürmektedir (Korkmaz, 2012:212). Girişimci bireylerin içsel kontrol odağına haiz olduklarına inanılmaktadır. Girişimcilerin yeni fırsatların peşinden koşarak, yenilikçi bir yaklaşım içerisinde olmalarından dolayı, yaşamları boyunca meydana gelebilecek olayları da kontrol edebilme kabiliyetine sahip olduklarına inanılır (Akkaya vd., 2015:112).

Fırsatları Kullanma

Girişimcilik fikri, girişimcinin mevcut şartlarda başkalarının bakıp göremediği fırsatları değerlendirmesiyle hayata geçmektedir. O sebeple girişimcinin fırsatları yakalayabilme noktasında kendisini geliştirmiş olması önemlidir. Fırsatlardan yararlanabilmek için öncelikli olarak girişimcide yeterli miktarda sermayenin ve fırsatları kovalayabileceği enerjinin olması gerekmektedir. Bunun içinde, girişimcilik kültürünün toplum tarafından kabul edilmiş olması, fırsatlar hakkında bilgi edinilebilecek ortamın oluşması ve girişimci adaylarının eğitimlerinin de bu doğrultuda yeniden yapılandırılması önem arz etmektedir (Eren, 2016:112).

Yenilikçilik

Yenilikçilik; süreç, mal ve hizmetlerin ortaya çıkarılmasında yenilik ihtiva eden fikir ve kavramları araştırma isteği olarak tanımlanabilir. Bu istek ve girişimcinin kişilik özelliği, içinde bulunduğumuz yeni ekonomik yapı içerisinde farklı bir önem atfedilen, girişimcinin yeni fikirler geliştirilmesinde oldukça belirleyici bir etkidir. Bu durumun sonucu olarak yenilikçi bireyler önemli mali kazanımlar elde edebilmektedir (Eroğlu ve Avcı, 2021:3610). Yenilikçilik kavramı girişimciliğin temel yapı taşlarından birisidir. Bunun farkında olan girişimciler yeni örgüt yapısı, yeni ürün ve hizmetler, yeni süreçler ve nihayetinde yeni bir işletme ile iş hayatına girmektedirler (Korkmaz, 2012:213). Yenilikçilik, girişimciler için önemli bir karakteristik özellik, odak noktası ve yaratıcılığın ticari şekli olarak görülmektedir. Girişimcilerin bakış açısından ise yenilikçilik, pazarlanabilir yenilik manasına gelmektedir (Yıldız, 2011:84).

Risk Alma

Hofstede (1991) riski, bir olayın meydana gelme olasılığı şeklinde tanımlamıştır. Risk kavramı, süre gelen bir olayın neticesinin kesin bir belirlilikle açıklanamaması olarak da tanımlanabilir (Ören ve Biçkes, 2011:73). Girişimciliğin geleneksel tanımı riske katlanma eylemine dayanmaktadır. Birey eğer girişimcilik faaliyetinde bulunacaksa muhakkak suretle riski üstlenmesi gerekir. Risk, girişimcilik faaliyetleri sonucunda girişimcinin arzu ettiği neticelere

ulaşabileceği gibi hayal kırıklığı da yaşayabileceğini ifade eden bir kavramdır. Girişimci için mühim olan husus, hesaplanabilen ve kabul edilebilen bir oranda riske katlanmaktır (Akyurt, 2010:46). Hem bireysel hem de sosyal yönü olan risk alma eğilimi, girişimcinin kabul edilebilir düzeyde risk alarak başarısızlıklarını en aza indirmesiyle ilgili bir kavramdır (İnce, 2018:108). Girişimcilerin, işletme faaliyetlerinin her döneminde risk almayı gerekli kılacak kararlar alması gerekecektir (Eren, 2016:112).

Başarma Arzusu

McClelland (1961) tarafından ortaya konulan bu teoride, başarı ihtiyacı bireydeki girişimcilik davranışını etkileyen bir faktör olarak görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında, başarma arzusu yüksek düzeyde olan bireylerin başarıya ulaşmak için çok daha istekli davranmaları, bu bireylerin girişimcilik eğilimlerinin yüksek olmasına sebep olmaktadır (İşcan ve Kaygın, 2011:446). Yine McClelland (1961), başarma arzusu yüksek düzeyde olan bireylerin başarma arzusu düşük bireylere göre geleceğe daha çok odaklandıkları, yenilikçilik yapma ve görev odaklı çalışmak için kişisel sorumluluk alma olasılıklarının daha yüksek düzeyde olduğunu öne sürmüştür (Eroğlu ve Avcı, 2021:3610-3611). Başarma arzusu, tüm insan davranışlarının arkasında yatan psikolojik bir güçtür. Ayrıca bu arzu, girişimcilik davranışlarını uzun dönemde etkileyen bir faktör olarak da değerlendirilmektedir. Yüksek ve güçlü başarma arzusu ile motive olmuş kişilerin, başarı elde etmek için gerekli olan isteğe sahip olmaları sebebiyle, diğer kişilere oranla daha fazla girişimciliğe yönelik davranış sergilemeleri olası bir sonuç olarak değerlendirilebilir (Ören ve Biçkes, 2011, 74).

3. LİTERATÜR TARAMASI

İlgili literatür incelendiğinde, üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğiliminin ortaya konulmasına yönelik birçok çalışmanın yapıldığı görülecektir. Aşağıda yapılan bu çalışmaların bir kısmına ilişkin literatür araştırmasına yer verilmiştir.

Ekici ve Turan (2017), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi ve Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi'nde eğitim gören işletme bölümü 3. ve 4. sınıf öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada, girişimcilik eğitimi alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini belirlemede bu eğitimin pozitif yönde katkısının olduğunu gözlemlemiştir. Benzer şekilde, Patır ve Karahan (2010), girişimcilik eğitiminin girişimcilik profiline etkisini ortaya koymak için yaptıkları çalışmada, girişimcilik eğitimi alıp almamaya, girişimcilik eğilimi arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Girişimcilik konusunda eğitim alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin arttığı gözlemlenmiş ve bu durumun da girişimcilik eğitiminin önemine işaret ettiğini ifade etmişlerdir.

Diğer taraftan, Doğaner ve Altunoğlu (2010), işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimini ölçmek için 229 katılımcı üzerinde yapmış oldukları çalışmada, girişimcilik dersini alan öğrenciler ile bu dersi almayan öğrenciler arasında girişimcilik eğilimi bakımından anlamlı bir farklılık olmadığını ortaya koymuşlardır. Bu sonuca benzer biçimde, Uluyol (2013), Gölbaşı MYO öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkarmak için yaptığı çalışmada, finansal yönetim ve girişimcilik derslerini alan öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini karşılaştırmıştır. Bu karşılaştırma sonucunda, finansal yönetim ve girişimcilik dersi alan ve almayan öğrencilerin girişimcilik eğilimleri açısından aralarında anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Cinsiyet değişkeninin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalar incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır. Özgüner, Özgüner ve Özdemir (2017), çeşitli demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik yapmış oldukları çalışmada, girişimcilik eğiliminin cinsiyete göre

farklılık gösterip göstermediğini araştırmışlardır. Yapılan çalışma neticesinde, cinsiyet değişkeni ile Risk Alma ve Belirsizliğe Karşı Tolerans alt boyutu arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuşlardır. Her iki alt boyutta da erkek öğrencilerin eğilim düzeylerinin kadın öğrencilere nazaran yüksek olduğu ortaya koymuşlardır.

Seçgin (2020), girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerindeki etkisini incelediği araştırmasında, cinsiyet değişkeni açısından, erkeklerin girişimcilik eğilimlerinin kadınlara oranla daha yüksek olduğu neticesine ulaşmıştır. Bunun yanında, diğer demografik değişkenlerin (ailenin gelir durumu, yaşanan yer, aile reisinin mesleği) öğrencilerin girişimcilik eğilimi üzerine anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucunun da ortaya çıktığı görülmüştür.

Yüksel vd. (2015), Isparta MYO öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri ve girişimcilik kişilik özelliklerini belirlemeye yönelik yaptıkları çalışmada, katılımcıların cinsiyet değişkeni ile girişimcilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki tespit etmişlerdir. Benzer biçimde, katılımcıların aile reisinin mesleği ile girişimcilik özellikleri arasında da anlamlı bir ilişkinin ortaya çıktığı görülmüştür.

Gümül vd. (2017), tarafından yapılan MYO öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmada, girişimcilik düzeyleri bir takım demografik ve sosyo-ekonomik değişkenler açısından incelemiş, erkek katılımcıların kadınlara nazaran daha fazla girişimcilik eğilimine sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Bunun yanı sıra aile reisi esnaf olan katılımcıların diğerlerine göre yine daha fazla girişimcilik eğilimi gösterdikleri de görülmüştür.

Akkaya vd. (2014) Yalova Meslek Yüksekokulu'nda eğitim gören öğrenciler üzerinde yapmış oldukları çalışmada, cinsiyet değişkeninin başarıma arzusu bileşeni üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu, risk alma eğilimi, belirsizlik toleransı, kontrol odağı, yenilikçilik ve kendine güven boyutları üzerinde ise anlamlı bir etkisinin olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Yine, katılımcı ailelerinin ekonomik durumu ile kendine güven boyutu arasında anlamlı bir farklılık olduğu, benzer biçimde yerleşim yeri ile kendine güven boyutu arasında da anlamlı bir farklılık bulunduğunu gözlemlemişlerdir.

Özler vd. (2017), Dumlupınar Üniversitesi, İşletme Bölümünde eğitim gören 282 öğrenci üzerinde gerçekleştirmiş oldukları çalışmada, öz yeterlilik ve kontrol odağı boyutlarından iç kontrol odağının girişimcilik niyetini pozitif yönde etkilediği sonucuna ulaşmışlardır. Yine aynı çalışmada demografik değişkenler açısından farklılık olup olmadığı araştırılmış, çalışmaya katılanların ailesinin gelir durumu açısından anlamlı bir farklılığın bulunmadığı, cinsiyet açısından ise anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmüştür.

Salik ve Kaygın (2016), Kafkas Üniversitesi, İİBF'nde eğitim gören 231 katılımcı üzerinde yapmış oldukları çalışmada, yaş değişkeni açısından 26 yaş ve üzerindeki katılımcıların riske girme eğilimi boyutuna katılma düzeylerinin diğer yaş grubuna göre yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Böylece, yaş değişkenine göre girişimcilik eğilimi açısından anlamlı farklılıklar olduğu görülmüştür. Yine aynı çalışmada, yaşanan yer açısından da girişimcilik eğilimi bakımından farklılıklar olduğu gözlemlenmiştir.

Türkmen ve İşbilir (2014), üniversite öğrencilerinin girişimciliğe yönelik eğilimlerini sosyo-demografik değişkenler açısından inceledikleri çalışmada, büyükşehirde ikamet eden katılımcıların girişimcilik eğilimlerini yüksek bulmuşlardır. Bu sonucu da, büyükşehirdeki ekonomik faaliyetlerin, girişimcilik olanaklarının, fırsatların ve alternatiflerin çokluğu ile açıklamışlardır. Diğer taraftan, ailenin gelir durumuna göre düşük gelirli öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin, orta düzeyde gelire sahip olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonucuna da ulaşmışlardır.

Saygın ve Bekmezci (2019), devlet ve vakıf üniversitelerinde eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini karşılaştırdıkları çalışmada, girişimcilik eğilimi bakımından devlet üniversitesi ile vakıf üniversitesinde eğitim gören öğrenciler arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Aynı şekilde, demografik değişkenler (cinsiyet, sınıf vb.) açısından da anlamlı bir farklılığın olmadığını gözlemlemişlerdir.

Mirza ve Dağdeviren (2016) Eşme Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimini belirlemek üzere bir çalışma yapmışlardır. Çalışmada, katılımcıların eğitim gördüğü önlisans programı, cinsiyeti, ailesinin gelir durumu, yaşları ve yaşadıkları yerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesinde etkili olmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

İşcan ve Kaygın (2011) üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemek amacıyla Kırıkkale Üniversitesi ve Kafkas Üniversitesi İİBF öğrencileri üzerine bir çalışma yapmışlardır. Bu çalışmada, Kafkas Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilerin yenilik, kendine güven, kontrol odağı, başarıma arzusu ve risk alma boyutlarında Kırıkkale Üniversitesi'nde öğrenim gören öğrencilere göre anlamlı düzeyde daha başarılı oldukları, fakat belirsizliğe tolerans gösterme boyutunda ise Kırıkkale Üniversitesi'ndeki öğrencilerin anlamlı düzeyde daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmışlardır.

Wang ve Wong (2004) Singapur'da üniversite öğrencilerinin girişimciliğe yönelik ilgilerini ortaya koymak için yapmış oldukları çalışmaya 5326 lisans öğrencisi katılmıştır. Çalışma ile öğrencilerin girişimciliğe yönelik ilgilerinin yüksek düzeyde olmasına rağmen, işletmeciliğe yönelik yetersiz bilgi düzeyi ve girişimciliğe yönelik risk algısının girişimcilik yapma noktasında önemli oranda caydırıcı bir durum olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Diğer taraftan ailenin eğitim düzeyi, cinsiyet ve işletmecilik deneyimi faktörlerinin de öğrencilerin girişimciliğe yönelik ilgisini etkilediği sonucuna ulaşmışlardır.

Yılmaz ve Sünbül (2009) üniversitede öğrenim gören öğrencilere yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi için yapmış oldukları çalışmada, kadın ve erkek öğrencilerin girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmışlardır.

Girişimcilik eğiliminin belirlenmesine yönelik yapılan bu çalışmalar incelendiğinde, çalışmaların ortak özellikler ve sonuçlar ihtiva ettiği görülecektir. Bu çalışmalarda, örneklem grubu olarak üniversite öğrencileri tercih edilmiştir. Yukarıda özetlenen bu araştırmaların sonuçlarına bakıldığında, girişimcilik eğilimini belirleyen faktörlerin başta girişimcilik eğitimi olmak üzere cinsiyet, ailenin gelir durumu, yaş, yaşanan yer ve okunulan sınıf gibi bazı sosyo-demografik faktörlerin ön plana çıktığı görülecektir. Yapmış olduğumuz bu araştırmada da, benzer şekilde üniversitelerin önlisans programlarında eğitim gören öğrencilerin girişimcilik eğilimleri ortaya konulmuştur.

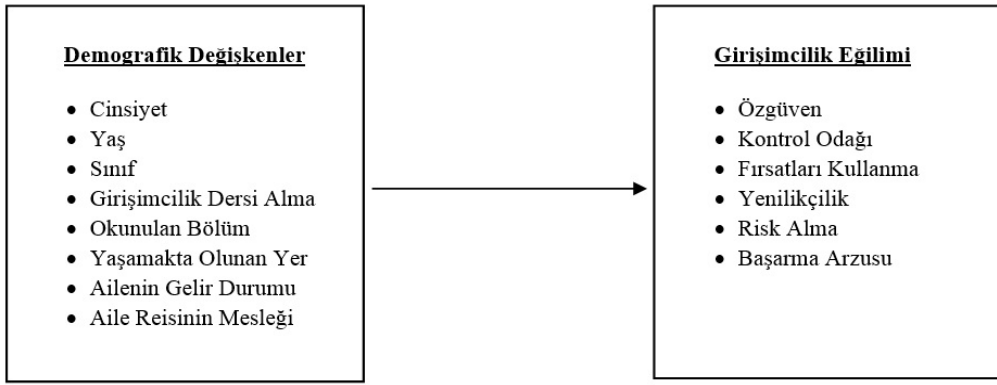
4. MATERYAL VE METOD

4.1. Araştırmanın Amacı, Modeli ve Hipotezleri

Bu çalışma, üniversitelerin önlisans programlarında eğitimlerini devam ettiren öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Bu amaç doğrultusunda oluşturulan araştırma modeli ve hipotezler aşağıda gösterilmiştir*.

* Ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya çıkarmak için yapılan keşfedici faktör analizi sonucunda Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarıma Arzusu alt boyutlarına ulaşılmıştır.

Şekil 1: Araştırmanın Modeli

H₁: Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₂: Katılımcıların yaş değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₃: Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₄: Katılımcıların girişimcilik dersi alma değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₅: Katılımcıların okudukları bölüm değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₆: Katılımcıların yaşamakta olduğu yer değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₇: Katılımcıların aile gelir durumu değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

H₈: Katılımcıların aile reisinin mesleği değişkenine göre girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir farklılık vardır.

4.2. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın kapsamını, Adıyaman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, ilgili Meslek Yüksekokulu'ndaki öğrencilere anket uygulaması yapılmıştır. Ankete 249 öğrenci cevap vermiştir. Gelen anketlerin 14 tanesinde hatalı ve eksik veri girişi bulunduğu için veri setine dâhil edilmemiştir. Çalışmanın yapılabilmesi için 14.03.2022 tarih ve 238 sayılı karar ile Adıyaman Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulu'ndan gereken izin alınmıştır.

Çalışmada kullanılan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde ankete katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirlemeye yönelik 8 soru yer almaktadır. İkinci bölümde ise katılımcıların girişimcilik eğilimini ortaya çıkarmak amacıyla Yılmaz ve Sünbül'ün (2009) üniversite öğrencilerine yönelik geliştirmiş olduğu "Üniversite Öğrencilerine Yönelik Girişimcilik" ölçeğinden faydalanılmıştır.. Anketin 2. bölümünde 5'li Likert tipi ölçek kullanılmış olup, ölçekte 1. Kesinlikle katılmıyorum, 2. Katılmıyorum, 3. Kararsızım, 4. Katılıyorum, 5. Kesinlikle katılıyorum ifadeleri yer almaktadır. Ulaşılan verilerin analizinde IBM SPSS 22.00 programı kullanılmıştır.

4.3. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Adıyaman Üniversitesi öğrencileri oluşturmaktadır. 2021-2022 Eğitim-Öğretim yılında Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu'nda toplamda 1783 kayıtlı öğrenci bulunmaktadır. Araştırmanın yapıldığı bahar yarıyılında ders kaydı yaparak derslere devam eden öğrenci sayısı ise 589'dur. Araştırmanın evrenini bu öğrenci grubu oluşturmaktadır. %95 güven düzeyi ve %5 hata payı dikkate alındığında, 233 katılımcının anketi cevaplamaının yeterli olduğu hesaplanmıştır. Araştırma kapsamında, veri toplamak amacıyla Mart ve Nisan aylarında yapılan anket çalışmasına 235 öğrenci katılmıştır. Bu sayı örneklem büyüklüğü olarak yeterli kabul edilmektedir. Çalışmada, olasılıklı olmayan örneklem tekniklerinden kolayda örneklem yöntemi kullanılmıştır.

5. BULGULAR

5.1. Geçerlilik Analizi

Ölçeğin yapı geçerliliğini ortaya koymak amacıyla temel bileşenler analizi ve varimax eksen döndürme yönteminden yararlanılarak keşfedici faktör analizi uygulanmıştır. Yapılan KMO ve Bartlett testi sonucunda örneklem büyüklüğünün faktör analizinin uygulanması noktasında yeterli seviyede olduğu tespit edilmiştir (KMO=0.910>0,60). Diğer taraftan Bartlett küresellik testinin sonucu da faktör analizi yapılan değişkenler arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu göstermiştir (p=0.00<0.05). Tablo 1'de de görüleceği üzere yapılan faktör analizi sonucunda değişkenler toplam varyansı %59,761 olan 6 faktör altında toplanmıştır. Bu faktörlerin yapısı dikkate alındığında, 9 maddeden oluşan birinci faktör "Özgüven", 4 maddeden oluşan ikinci faktör "Kontrol Odağı", 5 maddeden oluşan üçüncü faktör "Fırsatları Kullanma", 4 maddeden oluşan dördüncü faktör "Yenilikçilik", yine 4 maddeden oluşan beşinci faktör "Risk Alma" ve 2 maddeden oluşan altıncı faktör ise "Başarma Arzusu" şeklinde isimlendirilmiştir.

Tablo 1: Önlisans Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilim Ölçeği Faktör Yapısı

FAKTÖR YAPISI	FAKTÖR YÜKÜ
Özgüven (Özdeğer=9,575; Açıklanan Varyans=18,033)	
<i>Yaptığım iş ile ilgili gelecekte etkili kararlar alabilirim.</i>	0,745
<i>Bir iş veya uygulamada liderlik yapmaktan kaçınmam.</i>	0,726
<i>Elimde bulunan kaynakları verimliliğe dönüştürebilirim.</i>	0,698
<i>İşlerimi yaparken, herhangi bir ekip veya bireyle çalışabilirim.</i>	0,694
<i>İş yaparken yaratıcılık yönüm oldukça güçlüdür.</i>	0,679
<i>Karşılaştığım fırsatlardan yararlanabilirim.</i>	0,675
<i>Farklı işleri yapmak için kendimi motive edebilirim.</i>	0,670
<i>İş ve çalışmalarımı yaparken meydana gelebilecek değişimlere açığım.</i>	0,631
<i>İşimi kararlılıkla ve severek yaparım.</i>	0,568
Kontrol Odağı (Özdeğer=1,872; Açıklanan Varyans=9,792)	
<i>İşimi yaparken zorlandığımda en iyisini yapmaya çaba gösteririm.</i>	0,700
<i>İşlerimde kendi kararlarım etkilidir.</i>	0,654
<i>İşimi yaparken geçmişten daha iyi olabilmek için gayret gösteririm.</i>	0,653
<i>İstedığıme ulaştığımda bunun sebebinin kendi yeteneklerim olduğuna inanırım.</i>	0,527
Fırsatları Kullanma (Özdeğer=1,569; Açıklanan Varyans=9,069)	
<i>Arkadaşlarımla farklı iş projeleri hakkında konuşabilirim.</i>	0,691
<i>Yeteneklerimi kullanabileceğim ortamlar oluşturabilirim.</i>	0,631
<i>Arkadaşlarımla hazırladığı farklı projelere katılabilirim.</i>	0,578
<i>Farklı işler yapabilme noktasında kendimi enerjik hissedirim.</i>	0,562
<i>Farklı insanlarla dostluklar kurabilirim.</i>	0,527

Yenilikçilik (Özdeğer=1,346; Açıklanan Varyans=,799)	
<i>Yeni bir bakış açısıyla bakabileceğim proje ve işlerle uğraşabilirim.</i>	0,795
<i>Başkalarının geçmişte kullanmadığı yeni yöntemlerle çalışabilirim.</i>	0,672
<i>Yeni fikirleri kullanmama zemin hazırlayan projeler üzerinde çalışabilirim.</i>	0,604
<i>Eski fikir ve uygulamaları kullanmak yerine yeni fikir ve uygulamaları araştırırım.</i>	0,598
Risk Alma (Özdeğer=1,322; Açıklanan Varyans=8,143)	
<i>Risk almaktan çekinmem.</i>	0,694
<i>Bütün işlerde risk vardır. İşim ile ilgili tüm risklere katlanabilirim.</i>	0,672
<i>Üzerinde çalıştığım bir konuda hata yapmaktan çekinmem.</i>	0,585
<i>Denemediklerimi denemekten çekinmem.</i>	0,515
Başarma Arzusu (Özdeğer=1,049; Açıklanan Varyans=5,924)	
<i>Kendi işimi kurabilirim.</i>	0,735
<i>Zorunlu bir şekilde işten ayrılısam, farklı işlerle ilgili alternatifler oluşturabilirim.</i>	0,680

İstatistiksel analizlere geçmeden önce verilerin normal dağılıp dağılmadığını ortaya çıkarmak amacıyla normallik testleri yapılmaktadır. Sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalarda normallik varsayımının sağlanıp sağlanmadığına değişkenlerin skewness (çarpıklık) ve kurtosis (basıklık) değerlerine bakılarak karar verilebilmektedir (Hancıoğlu ve Tekin, 2018:228).

Tablo 2: Çarpıklık (Skewness) ve Basıklık (Kurtosis) Değerleri

Alt Boyutlar	Skewness	Kurtosis
<i>Özgüven</i>	-1,110	1,475
<i>Kontrol Odağı</i>	-1,134	1,132
<i>Fırsatları Kullanma</i>	-,960	1,413
<i>Yenilikçilik</i>	-,870	1,310
<i>Risk Alma</i>	-,920	1,357
<i>Başarma Arzusu</i>	-,755	,881

Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerleri -1,5 ile +1,5 aralığında ise değişkenlerin normal dağıldığı kabul edilmektedir (Tabachnick ve Fidell, 2019). Tablo 2'ye bakıldığında değişkenlerin Skewness (çarpıklık) ve Kurtosis (basıklık) değerlerinin -1,5 ile +1,5 aralığında olduğu görülmektedir. Bu durumda verilerin normal dağıldığı kabul edilebilir. Bu sebeple çalışmanın analiz kısmında parametrik hipotez testleri (T Testi ve Anova) kullanılmıştır.

5.2. Güvenilirlik Analizi

Araştırmada kullanılan ölçeğe yönelik güvenilirlik analizi Cronbach Alfa katsayısı yöntemiyle hesaplanmıştır. Bu katsayının 0,70 ve üzerinde bir değerde olması testin güvenilir olduğunu söyleyebilmek için yeterli olarak değerlendirilmektedir (Büyüköztürk, 2003:165). Analiz sonuçlarına bakıldığında araştırmanın genel güvenilirliğine dair Cronbach's Alpha değerinin 0,924 olduğu görülmüştür. Alt ölçeklere ilişkin Cronbach's Alpha değerleri ise Tablo 3'de gösterilmiştir.

Tablo 3: Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçek	Madde Sayısı	Cronbach's Alfa Katsayısı
Genel	28	0,924
<i>1- Özgüven</i>	9	0,800
<i>2- Kontrol Odağı</i>	4	0,808
<i>3- Fırsatları Kullanma</i>	5	0,807
<i>4- Yenilikçilik</i>	4	0,810
<i>5- Risk Alma</i>	4	0,811
<i>6- Başarma Arzusu</i>	2	0,837

5.3. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Veriler

Tablo 4: Demografik Veriler

Demografik Özellikler		N	%
<i>Cinsiyet</i>	Kadın	110	46,8
	Erkek	125	53,2
<i>Yaşınız</i>	16-20	76	32,3
	21-25	159	67,7
<i>Sınıfınız</i>	1. Sınıf	81	34,5
	2. Sınıf	154	65,5
<i>Girişimcilik Dersi Aldınız mı?</i>	Evet	96	40,9
	Hayır	139	59,1
<i>Okunulan Bölüm</i>	Yönetim ve Organizasyon	71	30,2
	Dış Ticaret	36	15,3
	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	30	12,8
	Mülkiyet Koruma ve Güvenlik	39	16,6
	Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri	39	16,6
	Pazarlama ve Reklamcılık	20	8,5
<i>Yaşamakta Olduğunuz Yer</i>	Köy	49	20,9
	Kasaba	9	3,8
	İlçe	24	10,2
	İl	135	57,4
	Büyükşehir	18	7,7
<i>Ailenizin Gelir Durum</i>	Dar Gelirli	41	17,5
	Orta Gelirli	186	79,1
	Yüksek Gelirli	8	3,4
<i>Aile Reisinin Mesleği</i>	Memur	16	6,8
	İşçi	45	19,1
	Esnaf	39	16,6
	Çiftçi	45	19,1
	Özel Sektör	24	10,2
	Emekli	38	16,2
	Çalışmıyor	28	11,9

Tablo 4'teki verilere bakıldığında, katılımcıların %46,8'inin kadın, %53,2'sinin ise erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların %32,3'ünün 16-20 yaş, %67,7'si de 21-25 yaş aralığındadır. Yine katılımcıların, %34,5'i 1. sınıfta, %65,5'inin ise 2. sınıfta öğrenim görmektedir. Ankete katılanların, %40,9'u girişimcilik dersi almışken, %59,1'i ise bu dersi almamıştır. Okuduğu bölüm açısından bakıldığında, %30,7'si Yönetim ve Organizasyon, %15,3'ü Dış Ticaret, %12,8'i Muhasebe ve Vergi Uygulamaları, 16,6'sı Mülkiyet Koruma ve Güvenlik, yine %16,6'sı Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri, %8,5'inin ise Pazarlama ve Reklamcılık bölümünde eğitim görmektedir. Yaşadıkları yer bakımından, katılımcıların %20,9'u köy, %3,8'i kasaba, %10,2'si ilçe, %57,4'ü il ve %7,7'si ise büyük şehirde ikamet etmektedir. Ailelerin ekonomik durumu açısından ise katılımcıların, %17,5'i dar gelirli, %79,1 orta düzey gelirli ve %3,4'ü de yüksek düzey gelirli olduğu görülmüştür. Son olarak katılımcıların aile reisinin mesleğine bakıldığında, %6,8'inin memur, %19,1'inin işçi, %16,6'sının esnaf, %19,1'nin çiftçi, %10,2'sinin özel sektör, %16,2'sinin emekli, %11,9'unun ise çalışmadığı görülecektir.

5.4. Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup olmadığı 235 kişiden alınan veriler üzerinden bağımsız örneklem T Testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 5'te görülmektedir.

Tablo 5: Cinsiyet Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Cinsiyet	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
<i>Özgüven</i>	Kadın	110	4,1768	0,73661	233	-0,114	0,379
	Erkek	125	4,1867	0,59109			
<i>Kontrol Odağı</i>	Kadın	110	4,0341	0,76212	233	-0,182	0,570
	Erkek	125	4,0520	0,74413			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	Kadın	110	3,9200	0,73905	233	-0,315	0,546
	Erkek	125	3,9504	0,73645			
<i>Yenilikçilik</i>	Kadın	110	4,0341	0,73531	233	0,604	0,604
	Erkek	125	3,9780	0,68834			
<i>Risk Alma</i>	Kadın	110	3,9750	0,79919	233	-0,760	0,054
	Erkek	125	4,0480	0,67329			
<i>Başarma Arzusu</i>	Kadın	110	3,7364	0,85324	233	-1,438	0,700
	Erkek	125	3,8960	0,84552			

Tablo 5'teki veriler incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet değişkeni açısından Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma arzusu alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_1 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.5. Yaş Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında yaş değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığı 235 kişiden alınan veriler üzerinden bağımsız örneklem T Testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6: Yaş Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Yaş	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
<i>Özgüven</i>	16-20 Yaş	76	4,1769	0,72559	233	-0,82	0,600
	21-25 Yaş	159	4,1845	0,63137			
<i>Kontrol Odağı</i>	16-20 Yaş	76	4,0461	0,69006	233	0,034	0,755
	21-25 Yaş	159	4,0425	0,78060			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	16-20 Yaş	76	3,8974	0,61752	233	-0,558	0,822
	21-25 Yaş	159	3,9547	0,78786			
<i>Yenilikçilik</i>	16-20 Yaş	76	4,0263	0,70188	233	0,329	0,225
	21-25 Yaş	159	3,9937	0,71542			
<i>Risk Alma</i>	16-20 Yaş	76	4,0757	0,65195	233	0,892	0,154
	21-25 Yaş	159	3,9843	0,77065			
<i>Başarma Arzusu</i>	16-20 Yaş	76	3,8355	0,77196	233	0,177	0,715
	21-25 Yaş	159	3,8145	0,88867			

Tablo 6'daki veriler incelendiğinde, katılımcıların yaş değişkeni açısından Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma arzusu alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_2 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.6. Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında öğrenim görülen sınıf değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığı 235 kişiden alınan veriler üzerinden bağımsız örneklem T Testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 7'de görülmektedir.

Tablo 7: Öğrenim Görülen Sınıf Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Sınıf	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
<i>Özgüven</i>	1	81	4,1331	0,71609	233	-0,822	0,600
	2	154	4,2078	0,63221			
<i>Kontrol Odağı</i>	1	81	4,0278	0,72994	233	-0,234	0,755
	2	154	4,0519	0,76412			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	1	81	3,8420	0,71464	233	-1,426	0,822
	2	154	3,9857	0,74487			
<i>Yenilikçilik</i>	1	81	3,9846	0,77595	233	-0,308	0,225

	2	154	4,0146	0,67473			
<i>Risk Alma</i>	1	81	3,9414	0,82941	233	-1,098	0,154
	2	154	4,0519	0,67862			
<i>Başarma Arzusu</i>	1	81	3,7716	0,90502	233	-0,648	0,715
	2	154	3,8474	0,82313			

Tablo 7’deki veriler incelendiğinde, katılımcıların öğrenim gördükleri sınıf değişkeni açısından Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma arzusu alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_3 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.7. Girişimcilik Dersi Alma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Öğrencilerin girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşleri arasında girişimcilik dersi alma değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olup olmadığı 235 kişiden alınan veriler üzerinden bağımsız örneklem T Testi ile analiz edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 8’de görülmektedir.

Tablo 8: Girişimcilik Dersini Alma Değişkenine Göre Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Alt Boyutlar	Girişimcilik Dersi Alma	N	Ort.	S.S.	S.D.	t	p
<i>Özgüven</i>	Evet	96	4,1632	,68188	233	-0,362	0,682
	Hayır	139	4,1950	,64965			
<i>Kontrol Odağı</i>	Evet	96	4,0260	,85261	233	-0,298	0,144
	Hayır	139	4,0558	,67502			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	Evet	96	3,8917	,80729	233	-0,769	0,090
	Hayır	139	3,9669	,68423			
<i>Yenilikçilik</i>	Evet	96	4,0130	,68188	233	0,157	0,394
	Hayır	139	3,9982	,73073			
<i>Risk Alma</i>	Evet	96	4,0026	,73850	233	-0,194	0,576
	Hayır	139	4,0216	,73381			
<i>Başarma Arzusu</i>	Evet	96	3,8281	,83612	233	0,102	0,686
	Hayır	139	3,8165	,86423			

Tablo 8’deki veriler incelendiğinde, katılımcıların girişimcilik dersi alma değişkeni açısından Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma arzusu alt boyutlarına yönelik görüşleri arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_4 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.8. Okunulan Bölüm Değişkenine Göre Tek Faktörlü Varyans (Anova) Analizi Sonuçları

Katılımcıların girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin okunulan bölüm değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği 235 kişiden alınan veriler üzerinden Tek Yönlü Varyans analizi (Anova) ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9: Okunulan Bölüm Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
<i>Özgüven</i>	Gruplar Arası	,746	5	0,149	0,336	0,850
	Grup İçi	101,726	229	0,444		
	Toplam	102,472	234			
<i>Kontrol Odağı</i>	Gruplar Arası	2,500	5	0,500	0,884	0,608
	Grup İçi	129,491	229	0,565		
	Toplam	131,990	234			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	Gruplar Arası	2,926	5	0,585	1,082	0,112
	Grup İçi	123,916	229	0,541		
	Toplam	126,843	234			
<i>Yenilikçilik</i>	Gruplar Arası	3,420	5	0,684	1,369	0,412
	Grup İçi	114,450	229	0,500		
	Toplam	117,871	234			
<i>Risk Alma</i>	Gruplar Arası	1,330	5	0,266	0,488	0,112
	Grup İçi	124,812	229	0,545		

	Toplam	126,143	234			
<i>Başarma Arzusu</i>	Gruplar Arası	2,068	5	0,414		
	Grup İçi	167,426	229	0,731	0,566	0,850
	Toplam	169,494	234			

Tablo 9'daki Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma Arzusu alt boyutlarına ilişkin Tek Yönlü Varyans analizi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların öğrenim gördüğü bölüm açısından girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_5 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.9. Yaşamakta Olunan Yer Değişkenine Göre Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Katılımcıların girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin yaşanılan yer değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği 235 kişiden alınan veriler üzerinden Tek Yönlü Varyans analizi (Anova) ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Yaşanılan Yer Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
<i>Özgüven</i>	Gruplar Arası	1,693	4	0,423		
	Grup İçi	100,780	230	0,438	0,966	0,427
	Toplam	102,472	234			
<i>Kontrol Odağı</i>	Gruplar Arası	,859	4	0,215		
	Grup İçi	131,132	230	0,570	0,376	0,825
	Toplam	131,990	234			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	Gruplar Arası	1,837	4	0,459		
	Grup İçi	125,006	230	0,544	0,845	0,498
	Toplam	126,843	234			
<i>Yenilikçilik</i>	Gruplar Arası	1,958	4	0,490		
	Grup İçi	115,912	230	0,504	0,971	0,424
	Toplam	117,871	234			
<i>Risk Alma</i>	Gruplar Arası	2,668	4	0,667		
	Grup İçi	123,475	230	0,537	1,242	0,294
	Toplam	126,143	234			
<i>Başarma Arzusu</i>	Gruplar Arası	5,827	4	1,457		
	Grup İçi	163,667	230	0,712	2,047	0,089
	Toplam	169,494	234			

Tablo 10'daki Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma Arzusu alt boyutlarına ilişkin Tek Yönlü Varyans analizi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların yaşadığı yer açısından girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_6 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.10. Ailenin Gelir Durumu Değişkenine Göre Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Katılımcıların girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin aile gelir durumu değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği 235 kişiden alınan veriler üzerinden Tek Yönlü Varyans analizi (Anova) ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 11'de gösterilmiştir.

Tablo 11: Ailenin Gelir Durumu Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
<i>Özgüven</i>	Gruplar Arası	,060	2	0,030		
	Grup İçi	102,412	232	0,441	0,068	0,934
	Toplam	102,472	234			
<i>Kontrol Odağı</i>	Gruplar Arası	,473	2	0,237		
	Grup İçi	131,517	232	0,567	0,417	0,659
	Toplam	131,990	234			

<i>Fırsatları Kullanma</i>	Gruplar Arası	,584	2	0,292	0,537	0,585
	Grup İçi	126,258	232	0,544		
	Toplam	126,843	234			
<i>Yenilikçilik</i>	Gruplar Arası	,700	2	0,350	0,693	0,501
	Grup İçi	117,171	232	0,505		
	Toplam	117,871	234			
<i>Risk Alma</i>	Gruplar Arası	,909	2	0,455	0,842	0,432
	Grup İçi	125,234	232	0,540		
	Toplam	126,143	234			
<i>Başarma Arzusu</i>	Gruplar Arası	2,707	2	1,353	1,883	0,155
	Grup İçi	166,787	232	0,719		
	Toplam	169,494	234			

Tablo 11'deki Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma Arzusu alt boyutlarına ilişkin Tek Yönlü Varyans analizi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların ailelerinin gelir durumu açısından girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_7 hipotezi kabul edilmemiştir.

5.11. Aile Reisinin Mesleği Değişkenine Göre Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Son olarak, katılımcıların girişimcilik eğilimi alt boyutlarına ilişkin görüşlerinin aile reisinin mesleği değişkeni açısından anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği 235 kişiden alınan veriler üzerinden Tek Yönlü Varyans analizi (Anova) ile test edilmiştir. Analiz sonuçları Tablo 12'de gösterilmiştir.

Tablo 12: Aile Reisinin Mesleği Değişkeni Açısından Tek Faktörlü Varyans Analizi Sonuçları

Alt Boyutlar	Varyans Kaynağı	Kareler Toplamı	S.D.	Kareler Ortalaması	F	p
<i>Özgüven</i>	Gruplar Arası	2,657	6	0,443	1,012	0,418
	Grup İçi	99,815	228	0,438		
	Toplam	102,472	234			
<i>Kontrol Odağı</i>	Gruplar Arası	1,464	6	0,244	0,426	0,861
	Grup İçi	130,526	228	0,572		
	Toplam	131,990	234			
<i>Fırsatları Kullanma</i>	Gruplar Arası	1,026	6	0,171	0,310	0,931
	Grup İçi	125,817	228	0,552		
	Toplam	126,843	234			
<i>Yenilikçilik</i>	Gruplar Arası	2,169	6	0,361	0,712	0,640
	Grup İçi	115,702	228	0,507		
	Toplam	117,871	234			
<i>Risk Alma</i>	Gruplar Arası	1,571	6	0,262	0,479	0,823
	Grup İçi	124,572	228	0,546		
	Toplam	126,143	234			
<i>Başarma Arzusu</i>	Gruplar Arası	8,144	6	1,357	1,918	0,079
	Grup İçi	161,349	228	0,708		
	Toplam	169,494	234			

Tablo 12'deki Özgüven, Kontrol Odağı, Fırsatları Kullanma, Yenilikçilik, Risk Alma ve Başarma Arzusu alt boyutlarına ilişkin Tek Yönlü Varyans analizi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların aile reisinin mesleği açısından girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır ($p>0,05$). Bu sonuçlara göre H_8 hipotezi kabul edilmemiştir.

SONUÇ VE TARTIŞMA

Girişimcilerin, ülkelerin kalkınması ve gelişmesinde oldukça önemli roller üstlendikleri bilinmektedir. Bu bağlamda iktidarların girişimcilik faaliyetlerini destekleyecek kararlar alması zorunluluk haline gelmiştir. Özellikle genç nüfusun bu yapı içerisine dâhil edilmesi yeni iş olanaklarının yaratılması ve istihdam artışının sağlanması noktasında önem arz etmektedir. Bilindiği üzere ülke nüfusumuzun önemli bir kısmını gençler (2021 yılı TÜİK verilerine göre

15-24 yaş arası genç nüfus 12.971.289 kişi) oluşturmaktadır (TÜİK, 2021). Potansiyel girişimci adayları olarak değerlendirilen bu genç nüfusun çoğunluğu ya üniversite öğrenim görmekte ya da mezun durumundadır. Bu çalışma, üniversite eğitimini önlisans düzeyinde devam ettiren öğrencilerin girişimcilik eğilimlerini ortaya çıkarmıştır.

Elde edilen bulgulara bakıldığında, önlisans öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin cinsiyet, yaş, sınıf, girişimcilik dersi alma, okunulan bölüm, yaşamakta olunan yer, ailenin gelir durumu ve aile reisinin mesleği değişkenlerine göre istatistiki olarak anlamlı bir farklılık göstermediği görülecektir. Ulaşılan sonuçlar aşağıda özetlenmiştir.

Toplumsal yapının değişimi ile birlikte kadınların toplum hayatında daha aktif bir hale gelmesi, eğitim ve öğretim olanaklarından eşit bir biçimde faydalanmaları ve araştırmaya katılan katılımcıların eşit eğitim şartlarında olması sebebiyle cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmadığı görülmüştür. Bu sonuç literatürdeki bazı çalışmalarla (Saygın ve Bekmezci (2019), Yılmaz ve Sünbül (2009), Mirza ve Dağdeviren (2016)) benzerlik gösterirken, birçok çalışmayla da (Özgüner, Özgüner ve Özdemir (2017), Özler, Giderler ve Baran (2017), Seçgin (2020), Gümül, Çalık ve Kurt (2017), Yüksel, Cevher ve Yüksel (2015)) farklılık göstermektedir.

Yaş değişkeni açısından bulgular incelendiğinde ortalama puanların birbirine çok yakın olduğu görülecektir. Böylece, katılımcıların girişimcilik eğilimleri, Mirza ve Dağdeviren'in (2016) yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarına benzer şekilde anlamlı bir farklılık göstermemiştir. Diğer taraftan, Salik ve Kaygın'ın (2016) yapmış olduğu çalışmada ise anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmektedir.

Katılımcıların öğrenim gördüğü sınıf açısından elde edilen bulgulara bakıldığında her ne kadar 2. sınıf öğrencilerinin ortalama puanları alt boyutlar açısından yüksek çıksa da, Saygın ve Bekmezci'nin (2019) çalışmalarındaki sonuçlar gibi anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Diğer taraftan, Ören ve Biçkes'in (2011) yapmış olduğu çalışmada ise girişimcilik eğilimi açısından anlamlı bir farklılığın olduğu görülmektedir.

Üniversite öğrencilerinin girişimcilikle ilgili eğilimlerinin gelişmesinde girişimcilik eğitimi önemli bir faktör olarak kabul edilmektedir (Hancıoğlu ve Tekin, 2018:239). Bu bağlamda çalışmanın ilgili sonuçlarına bakıldığında bu eğitimi almayan öğrencilerin sayısının (139 kişi) alan öğrenci sayısından (96 kişi) çok fazla olmasına rağmen, yukarıdaki görüşün aksine girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı bir farklılığın ortaya çıkmadığı görülmüştür. Bu sonuç, Doğaner ve Altunoğlu (2010) ve Uluyol'un (2013) çalışmalarıyla benzerlik gösterirken, Patır ve Karahan'ın (2010) yapmış olduğu çalışma ile farklılık göstermektedir.

Katılımcıların öğrenim gördükleri bölüm bakımından da elde edilen bulgular incelendiğinde, müfredatlarında girişimcilikle ilgili herhangi bir ders olmayan bölümler (Otel, Lokanta ve İkram Hizmetleri ve Mülkiyet Koruma ve Güvenlik) olmasına rağmen anlamlı bir farklılık ortaya çıkmamıştır. Bu sonuç, Mirza ve Dağdeviren'in (2016) çalışmasıyla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılanların yaşamakta olduğu yer değişkeni açısından da girişimcilik eğilimlerine bakıldığında, büyük bir oranının (%57,4) il merkezlerinde yaşamlarını devam ettirmesine rağmen aralarında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Bu sonuç, Seçgin (2020) ve Mirza ve Dağdeviren'in (2016) çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir. Diğer taraftan, Türkmen ve İşbilir (2014) ve Salik ve Kaygın'ın (2016) yapmış oldukları çalışmalarda yaşanan yer açısından katılımcıların girişimcilik eğilimleri arasında farklılık olduğu sonucuna ulaştıkları görülmektedir.

Katılımcıların aile gelir durumu değişkeni açısından da elde edilen bulgular incelendiğinde %82,5'lik oranının orta ve yüksek gelir düzeyinde olmasına rağmen anlamlı bir farklılığın oluşmadığı görülmüştür. Bu sonuç literatürdeki Özler, Giderler ve Baran (2017), Seçgin (2020) ve Mirza ve Dağdeviren'in (2016) çalışmalarındaki sonuçlarla örtüşmektedir. Öte yandan, Türkmen ve İşbilir (2014) ve Akkaya, Yıldız ve Akın (2014) yapmış oldukları çalışmalarında bu sonucun aksine ailenin gelir durumu değişkeni açısından katılımcıların girişimcilik eğilimleri arasında anlamlı farklılıklar olduğunu ortaya koymuşlardır.

Son olarak, aile reisinin mesleği açısından da Seçgin'in (2020) yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarıyla benzer biçimde katılımcılar arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür. Gümül, Çalık ve Kurt (2017) ve Yüksel, Cevher ve Yüksel (2015) ise yapmış oldukları araştırmalarda aile reisinin mesleğinin girişimcilik eğilimi üzerinde anlamlı bir farklılık yarattığı sonucuna ulaşmışlardır.

Başarılı olabilecek girişimciler yetiştirebilmek ve girişimcilik eğilimlerini artırabilmek için, girişimcilik derslerinin üniversitelerin bütün bölümlerine müfredat olarak eklenmesi gereklilik arz etmektedir. Diğer taraftan, üniversite öğrencilerinin sektörel olarak da deneyimlerini artıracak şekilde staj programlarının düzenlenmesi ve bu staj imkânlarından yararlanmalarının sağlanması gerekmektedir. Bunun yanında, girişimcilik eğilimini üst düzeye çıkarmak için üniversite öğrencilerinin girişimcilik yapmasının önünü açacak farklı teşvik ve tedbirlerinde alınması da gereklidir. Hükümetlerin, genç girişimcileri destekleyecek ekonomik teşvikler ve hibe programları açıklamaları oldukça önemlidir. Bu kapsamda, ülkemizde girişimci adaylarına destek veren Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TÜBİTAK, TOBB Girişimciler Kurulu, Kalkınma Ajansları, İŞGEM ve KOSGEB gibi kurum ve kuruluşlara önemli görevler düşmektedir. Bunun yanında, girişimcilik adayları teşvik edilmeli, başarılı girişimciler ödüllendirilmeli, STK'lar ile ortak çalışmalar yapılmalı, konferans ve sempozyum gibi organizasyonlar ile farkındalık yaratılmaya çalışılmalıdır.

Çalışmanın bir takım kısıtları bulunmaktadır. Araştırmanın sadece bir üniversitedeki meslek yüksekokulunda yapılmış olması önemli bir kısıttır. Benzer çalışmaların farklı illerdeki üniversite öğrencilerine yönelik yapılması kıyaslama imkânlarını artıracaktır. Yine üniversite öğrencilerinin dışında daha geniş kapsamlı genç bir katılımcı grubu üzerinde yapılacak benzer çalışmalar ülkemizdeki genç nüfusun girişimcilik eğilimlerinin ölçülmesine katkı sağlayacaktır. Çalışmanın ikinci kısıtı, veri toplama döneminin pandemi sonrasına denk gelmesi, küresel alanda yaşanan krizlerin ülkemizdeki yansımaları ve ekonomik anlamda yaşanan sıkıntıların öğrencilerin geleceğe yönelik algılarını etkilemesidir. İleride yapılması düşünülen benzer çalışmalarda yaşanan bu sorunların dikkate alınması önem arz etmektedir. Bu çalışmanın bundan sonra yapılacak olan çalışmalara birçok açıdan yarar sağlayacağı düşünülmektedir.

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI BEYANI

Yazarın çalışmadaki katkı oranı %100'dür.

DESTEK VE TEŞEKKÜR BEYANI

Çalışma herhangi bir destek almamıştır. Teşekkür edilecek bir kurum veya kişi bulunmamaktadır.

ÇIKAR ÇATIŞMASI BEYANI

Çalışma kapsamında herhangi bir kurum veya kişi ile çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkaya, T. D., Yıldız, E., & Koldere A.Y. (2015). Üniversite öğrencilerinin girişimci kişilik özelliklerinin değerlendirilmesi Yalova Meslek Yüksekokulu öğrencilerine yönelik bir uygulama. *Yalova Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(8), 108-122.
- Akpınar, F., & Alkış, H. (2019). Duygusal zekâ ve girişimcilik eğilimi: Adıyaman Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32, 341-379.
- Akyurt, N. (2018). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Sağlık örneği. *Medical Sciences*, 13(2), 43-57.
- Büyüköztürk, Ş. (2004). *Veri Analizi El Kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
- Chen, C. C., Greene, P. G., & Crick, A. (1998). Does entrepreneurial self-efficacy distinguish entrepreneurs from managers?. *Journal of Business Venturing*, 13(4), 295-316.
- Çöğür, İ. (2016). İktisadi doktrinlerde geçmişten günümüze girişimciliğin önemi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (35), 65-80.
- Demiryürek, K., & Demir, H. (2018). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: OMÜ ziraat fakültesi örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Tarım ve Doğa Dergisi*, 21, 168-176.
- Doğaner, M., & Altunoğlu, A. E. (2010). Adnan Menderes Üniversitesi Nazilli iktisadi ve idari bilimler fakültesi işletme bölümü öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 103-110.
- Ekici, E., & Turan, M. (2017). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimi: planlanmış davranışlar teorisi ve girişimcilik eğitiminin rolü. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26(1), 201-215.
- Eren, A. S. (2016). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi öğrencilerinin girişimcilik özelliklerinin belirlenmesine yönelik nicel bir araştırma. *Journal of Entrepreneurship and Innovation Management*, 5(1), 97-128.
- Eroğlu, Ş.G., & Avcı, U. (2021). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri üzerine boylamsal bir araştırma. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 13(4), 3607-3621.
- Gümül, F., Çalık, A., & Kurt, H. (2017). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini incelemeye yönelik bir araştırma. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(2), 91-107.
- Gümüşoğlu, Ş., & Karaöz, B. (2014). Tarihsel süreçte girişimcilik: Muğla örneği. *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 97-118.
- Güreşçi, E. (2014). Girişimcilik eğilimi üzerine bir araştırma: İspir Hamza Polat MYO örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 9(1), 23-38.
- Gürol, Y., & Atsan, N. (2006). Entrepreneurial characteristics amongst university students some insides for entrepreneurship education and training in Turkey. *Education + Training*, 48(1), 25-38.
- Hancıoğlu, Y., & Tekin, E. (2018). Genç girişimci adaylarının girişimcilik eğilimlerinin değerlendirilmesi: Uygulamalı girişimcilik kampüsü üzerine bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 8(1), 213-246.
- Hofstede, H. (1991). *Vivre Dans Une Monde Multiculturel*, Paris: Les Editions D'Organisation.
- İnce, F. (2018). Z kuşağının girişimcilik eğilimi: Üniversite öğrencileri üzerinde bir araştırma. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 32, 105-113.
- İşcan, Ö. F., & Kaygın, E. (2011). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15(2), 443-462.
- Karacioğlu, F., & Kaygın, E. (2013). Girişimcilik sürecinde dönüştürücü liderlik anlayışı: Otomotiv sektöründe bir uygulama. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(3), 1-20.
- Korkmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 14(2), 209-226.
- McClelland, D. C. (1961). *The achieving society*. Princeton, NJ: Van Nostrand

- Mirza, Ş., & Dağdeviren, İ.E. (2016). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesine yönelik Eşme Meslek Yüksekokulu'nda bir araştırma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(29/5), 82-105.
- Ören, D., & Biçkes, Y. (2011). Kişilik özelliklerinin girişimcilik potansiyeli üzerindeki etkileri (Nevşehir'deki yükseköğrenim öğrencileri üzerinde yapılan bir araştırma). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 67-86.
- Özgüner, Z., Özgüner, M., & Özdemir, A. (2017). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin çeşitli demografik değişkenler bağlamında değerlendirilmesi. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi (IBAD), Proceedings Book Of Ibad-2017*, 391-403.
- Özler, N. D. E., Giderler, C., & Baran, H. (2017). Öz yeterlilik ve kontrol odağının bireylerin girişimcilik niyeti üzerindeki etkisini belirlemeye yönelik bir araştırma. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 13(13), 736-747.
- Patir, S., & Karahan, M. (2010). Girişimcilik eğitimi ve üniversite öğrencilerinin girişimcilik profillerinin belirlenmesine yönelik bir alan araştırması. *Business and Economics Research Journal*, 1(2), 27-44.
- Perktaş, E. (2020). Dünya'da ve Türkiye'de Geçmişten Bugüne Girişimciliğin Gelişimi. H. Çora and E.H. Mikail (Der.), *Yönetim ve Girişimcilik* içinde (ss. 121-144). Ankara: İksad Yayınevi.
- Salik, N., & Kaygın, E. (2016). Demografik değişkenler açısından üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1), 145-162.
- Saygın, M., & Bekmezci, M. (2019). Mersin ilinde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimleri: Devlet ve vakıf üniversitesi karşılaştırması. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(11), 108-123.
- Seçgin, Y. (2020), Girişimcilik eğitiminin girişimcilik eğilimi üzerine etkisi: Üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Business & Management Studies: An International Journal (BMLJ)*, 8(1), 803-827.
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S.,(2007). *Using multivariate statistics*. Boston: Pearson.
- Tekin, M. (2009). *Girişimcilik*. Konya: Güney Ofset Matbaacılık.
- TÜİK. (2021), İstatistiklerle Gençlik, 2021. Erişim Adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=Istatistiklerle-Genclik-2021-45634#>
- Türkmen, M., & İşbilir, U. (2014). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin sosyo-demografik özellikler açısından incelenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 9(2), 18-28.
- Uluçol, O. (2013). Öğrencilerin girişimcilik eğilimlerinin belirlenmesi: Gölbaşı Meslek Yüksekokulu örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 349-372.
- Wang, K.C., & Wong, P.K. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. *Technovation* 24, 163-172.
- Yılmaz, E., & Sünbül, A.M. (2009). Üniversite öğrencilerine yönelik girişimcilik ölçeğinin geliştirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21, 195-203.
- Yüksel, H., Cevher, E., & Yüksel, M. (2015). Öğrencilerin girişimci kişilik özellikleri ile girişimcilik eğilimleri üzerine bir araştırma. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5(1), 143-156.